

ŠE ENKRAT ZAGREBŠKA MAGISTRALA

Mnogi se sprašujejo, kaj je z zagrebško magistralo, kdaj bo končana? Zato sem se oglašil na gradbišču ceste, kjer sem se pogovarjal z vodnikom stažistom, inženirjem Milanom Pavlico, ki vodi dela na gradbišču.

Mi lahko poveste kako trenutno gradnja poteka, kaj ste že naredili, in koliko delimate za letos še v načrtu?

»Kakor vidite, smo prišli z deli že do železniške proge v Hajdini. Do tod smo opreseliti v Bihač, kjer tudi meljska dela, tako, da imamo že vse pripravljeno za polaganje asfalta. Vendar smo morali svojo asfaltno bazo preseliti v Bihač, kjer tudi delamo novo cesto. Zato letos ne bomo mogli delati na tej magistrali asfaltno prevleke, pa tudi čas nam tega ne bo dopuščal. Sedaj imamo zaposlenih okrog sto pet-

deset delavcev, ki delajo v dveh izmenah po deset ur. Delajo torej noč in dan. Imamo tudi problem z nadvozom preko železnice v Hajdini, kjer bi morali narediti viadukt, ker bomo z nadvozom skoraj odrezali Hajdino od Ptuja, torej pokrajini bomo odvzeli tisto sliko, ki jo je imela do sedaj. Imeli smo tudi problem okrog preseljevanja nekaterih prebivalcev, ki so nas prav po strani gledali in dejali, češ kaj boste vi Hrvatje rušili hiše na slovenski zemlji. Res je, da cesto delamo večinoma Hrvat, vendar smo mi samo delavci, ki opravljamo dela, za katerega načrt so napravili že drugi.

Upajmo, da bomo letos napravili vsa glavna zemeljska dela do konca trase in to nam bo verjetno tudi uspelo. Vsa ostala dela ne bodo vsekakor končana drugo leto in takrat bo cesta tudi puščena v promet.

Upam, da se bodo besede inženirja Pavlice tudi uresničile in, da se bomo prihodnje leto že lahko vozili po zagrebški magistrali
Milan Novina

POMAGAJ SI SAM
IN UNIOR
TI BO POMAGAL

ORMOŠKI OTROCI SO DOBILI NOVI VRTEC

Gradbeno podjetje Ograd Ormož je v petek predalo novi otroški vrtec v Ormožu. Obredna in druga instalacijska dela so opravili do roka. Komisija, ki je opravila tehnični prevzem objekta ni imela bistvenjših pripomb. Te dni bodo še namestili opremo in tako bodo ormoški otroci dobili nov in svetel prostor, kjer se bodo lahko po milih igrah, njihove mamice pa bodo brez skrbi delale in hodile po drugih opravkih. Tehničnega prevzema se je udeležil tudi projektant zgradbe Jože Dobrin, diplomirani inž. arhitekt iz Ljubljane, in izrazil zadovoljstvo nad tehnično izvedbo objekta.

V novem vrtecu, ki stoji »skrite« za hišami na Ptujski cesti v Ormožu, je prostora za 120 otrok, stal pa je 180 milijonov starih dinarjev. Računajo, da bodo že ta mesec zasideli nove prostore, uradna otvoritev pa bo nekje v prvi polovici prihodnjega meseca.
Tekst in slike: jr

STAROSTNO ZAVAROVANJE KMETOV

V Sloveniji potekajo pripravne priprave na javno zavarovanje o starostnem zavarovanju kmetov. S pripravami na razpravo o kmečkih pokojninah smo pri nas sicer začeli že pred leti, šele zdaj pa smo jih pripravili na trdnije temelje. V naši državi smo v teh zadnjih letih dosegli tolikšno stopnjo gospodarskega in družinskega razvoja, da se je čedalje bolj zaostrovalo vprašanje socialne varnosti ostarelih kmetov tako da z uveljavitvijo kmečkih pokojnin res lahko več odlašati v nedolgi prihodnosti. Pri tem pa ne gre za kakršno novost. Dejstvo namreč, da so že vse države ki mejijo na Jugoslavijo uvedle določene oblike starostnega zavarovanja kmetov, celo tiste, ki so naj razvite — npr. Grči-

število ostarelih kmetov, zlasti pa še enakopravnejši položaj kmetov in naši družbi nasploh. Omenimo naj, da je izhodišča za javno razpravo sprejela skupščina SRS že pred nekaj več kot dvema mesecema, o njih bo ta mesec stekla javna razprava, ki jo je treba končati do 1. oktobra. Mesec decembra bi naj republiška skupščina že sprejela zakon o starostnem zavarovanju kmetov, ki bo začel veljati januarja prihodnjega leta.

V prihodnjem letu naj bi tudi že začeli zbirati sredstva za kmečko starostno zavarovanje, pokojnine pa bi izplačevali na predlogu od leta 1974 naprej za vse nad 65 let stare kmete naenkrat po drugem predlogu pa od leta 1973 postopoma: prvo leto za nad 75 let stare kmete, stare od 70 do 75 let in od leta 1975 naprej pa za vse ki bodo stari 65 let. Kajpada bo dokončni predlog izoblikovala šele javna razprava.

Prav gotovo pa bo vprašanje financiranja kmečkih

pokojnin v razpravi pritegnilo največ pozornosti. Že sedaj so se pojavili predlogi, da bi morale družbenopolitične skupnosti več prispevati, oziroma bi naj obojji; kmetje kot družba prispevali vsak polovico sredstev za izplačevanje starostnih pokojnin. Vprašanje je le, če bo v zdajšnjem težkem položaju našega gospodarstva to moč tudi izvesti.

Nič manj zanimanja pa ne bo zbudilo tudi vprašanje takolimenovanih diferenciranih pokojnin. Gre za to, da bi dobili tisti kmetje, ki bi za starostno zavarovanje več prispevali, tudi večjo pokojnino. V izhodiščih za razpravo je zapisano, naj bi bile za vse kmete pokojnine enake in sicer 250 dinarjev mesečno. S tem predlogom pa izhodišča niso v skladu z osnovnim načelom starostnega zavarovanja. Če bi ta predlog obveljal, bi se namreč lahko pojavila nevarnost, da na ta način napredni kmetje ne bi bili dovolj vzpodbujani, s tem pa bi

lahko prišlo do nadaljnega drobljenja kmečke posesti.

Bolj se zavzemajo za drug način; to je, da bi imeli tri različne plačilne oz. rama pokojninske razrede za izplačevanje pokojnin. Najnižja pokojnina bi znašala 250, srednja 350 in najvišja 450 dinarjev, mesečno. Tu pa seveda pridemo do vprašanja, kako naj bi kmetje zaradi različnih ekonomskih zmogljivosti pokrivali svojo obveznost, da bi bilo pri tem zadostno ekonomsko-zavarovalniškim načelom kot tudi načelom solidarnosti.

Nadaljevanje na 2. strani

VREME

do nedelje, 19. sept. 1971
Zadnji krajec bo v soboto, 11. septembra, ob 19.53.

Napoved: do torka, 14. septembra, bo lepo vreme, potem dva ali tri dni deževno.

Opomba: Mislim, da sem zadnjič ugodil tovarišu Borisu, ki mi je s svojim pismom svetloval najnapovem plohe in dež, da bo potem sigurno lepo vreme. Jaz sem tako napovedal. Zato je bilo lepo vreme in mislim, da ste svojo službeno pot na domačijo v Halozah lahko opravili.

Alojz Cestnik

TELEGRAMI

aktivna moč v najmodernejšem pralnem sredstvu
samo novi mixal ima aktivno moč
novi mixal v dveh tednih
pri vašem trgovcu zlatorog maribor

Priprave za nadomestne volitve

Na območju 63. zvezne volilne enote, ki obsega občine Lenart, Ormož, Ptuj, Slovenska Bistrica in Slovenske Konjice so stekle živahne priprave na nadomestne volitve za poslanca gospodarskega zbora zvezne skupščine. Znano je, da je bil za mandatno dobo 1969—1973 izvoljen za poslanca v tej volilni enoti inž. Franjo Grünfeld, ki je pred dvema mesecema umrl. Zato je predsednik zvezne skupščine s posebnim odlokom razpisal nadomestne volitve v tej volilni enoti, ki morajo biti opravljene do 26. oktobra 1971, rok za volilna opravila pa so začeli teči že s 1. septembrom.

Glede na to, da je SZDL osnovni nosilec celotnega kandidacijskega in volilnega postopka, je bilo v četrtek, 2. septembra, v Ptujju sektorsko posvetovanje predsednikov in drugih predstavnikov občinskih konferenc SZDL vseh petih, uvođoma omenjenih občin. Sklicujoč se na medsebojni družbeni dogovor iz leta 1969, da pripada mandat za poslanca gospodarskega zbora zvezne skupščine v tej mandatni dobi občini Ptuj, so predstavniki občinske konference SZDL Ptuj na sektorskem posvetovanju dosegli soglasje, da naj bodo kandidati za poslanca tudi na nadomestnih volitvah iz ptujске občine. Na tem posvetovanju so se predstavniki občinskih konferenc SZDL tudi dogovorili o konkretnih rokih posameznih faz kandidacijskega in volilnega postopka, ki morajo teči v vseh petih občinah enotno in biti opravljene do določenih rokov.

Potek evidentiranja, kandidiranja in volitev

Pod vodstvom Zdravka Turnška, predsednika občinske konference SZDL Ptuj je bil v ponedeljek, 6. septembra, posvet občinskega političnega aktiva, na katerem so sodelovali tudi predstavniki vseh drugih družbenopolitičnih organizacij in se skupno dogovorili za enotno akcijo na območju ptujске občine. V sredo, 8. septembra pa je o volilnih

pripravah razpravljalo na svoji seji tudi predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Ptuj. Na obeh sejah so se dogovorili o konkretnih rokih za kandidacijski in volilni postopek:

1. Do 18. septembra bodo izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata v delovnih organizacijah na področju gospodarstva sklicali masovne sestanke delovnih ljudi in na njih evidentirali možne kandidate za poslanca gospodarskega zbora Zvezne skupščine.

2. Dne 21. septembra bo sklicana seja medobčinske kandidacijske konference, ki bo izbrala in potrdila predlog kandidature enega ali več kandidatov izmed na masovnih sestankih evidentiranih možnih kandidatov. Medobčinska kandidacijska konferenca bo ostala v stari sestavi, to je — sestavljali jo bodo tisti člani, ki so bili vanjo izvoljeni leta 1969.

3. Predlog medobčinske kandidacijske konference bo nato dan v javno razpravo vsem delovnim ljudem po delovnih organizacijah na območju petih občin, ki tvorijo 63. zvezno volilno enoto. Zbore delovnih ljudi v delovnih organizacijah bodo sklicali predsedniki delavskih svetov. Poleg razprave o predlaganih kandidatih bodo na teh zborih izvolili tudi predstavnike delovnih ljudi, ki bodo skupno z odborniki občinskih skupščin sestavljali volilno telo za izvolitev poslanca. Teh predstavnikov delovnih ljudi ali elektorjev bodo v vsaki občini izvolili toliko, kolikor odbornikov šteje občinski zbor delovnih skupnosti. Npr. v občini Ptuj šteje zbor delovnih skupnosti 40 odbornikov, zato bodo na zborih delovnih ljudi izvolili skupno 40 predstavnikov v volilno telo. Čas za to javno razpravo v delovnih organizacijah in izvolitev predstavnikov bo trajal 1 mesec, kar pomeni, da mora biti javna razprava končana do 21. oktobra.

4. V času med 21. in 26. oktobrom bodo na isti dan sklicana volilna telesa v vseh petih skupščinah. Ta volilna telesa sestavljajo od-

borniki obeh zborov občinskih skupščin in izvoljeni predstavniki delovnih ljudi, ki bodo skupno izvolili poslanca za gospodarski zbor Zvezne skupščine.

Poslanca v zbor narodov

Glede na dejstvo, da sta bila dosedanja poslanca Zbora narodov Zvezne skupščine — Mirko Bulc in Mitja Ribičič izvoljena v predsedstvo SFRJ, zato ne moreta več opravljati poslanske funkcije, je predsednik zvezne skupščine prav tako razpisal nadomestne volitve za dva poslanca v Zbor narodov zvezne skupščine, ki ju bomo izvolili v SR Sloveniji.

Na sektorskem posvetovanju predstavnikov občinskih konferenc SZDL in na sestanku političnega aktiva ptujске občine je bil soglasni dogovor, da bodo v vseh fazah evidentiranja, kandidiranja in volitev poslanca gospodarskega zbora izvedli tudi postopek za nadomestne volitve dveh poslancev Zbora narodov zvezne skupščine.

Tako do podrobnosti, široko in konkretno zastavljena naloga je tudi porok, da bo celotni postopek nadomestnih volitev poslancev zvezne skupščine izveden demokratično in javno, da bo v njem prišla do izraza volja in zavestna odločitev vseh delovnih ljudi.

Franc Fideršek

Starostno zavarovanje kmetov

(Nadalejevanje s 1. strani)
Vsekakor bi naj o tem dokončno odločili v javni razpravi kmetje sami.

Pri odločanju o uvedbi kmečkih starostnih pokojnin je seveda odločilnega pomena to, kako bo vplivalo na celoten razvoj kmetijstva in na družbene odnose na vasi. Prav gotovo bo treba poiskati poti, da bi kmeta zadržali na zemlji. Razumljivo je, da uvedba starostnega zavarovanja ne pomeni dokončne rešitve za celotno problematiko našega kmetijstva: ta problematika je še vedno preveč zapletena in njeni vzroki segajo vse preveč in pregloboko, da bi lahko takšen zakon rešil na mah vse kmetijske probleme. Dejstvo pa je, da bo uvedba starostnih pokojnin bistveno pripomogla k večji socialni varnosti našega kmeta, hkrati pa bo pomemben korak k dokončni rešitvi njegovega težkega in lahko rečemo tudi neenakopravnega položaja v naši socialistični skupnosti.

F. H.

Stališča ZMS Ptuj ob akciji 25 poslancev

Predsedstvo občinske konference ZMS Ptuj je na svoji redni mesečni seji 6. septembra 1971 obravnavalo tudi akcijo 25 poslancev.

Predsedstvo je razpravljalo in zavzelo svoja stališča zgolj na osnovi dejstev, ki so bila objavljena v javnih informativnih sredstvih.

Točnosti le-teh nismo preverjali, ker so bili podatki in stališča sekretariata CK ZKS in IO RK SZDL objavljena v časopisu DELO. Na osnovi teh informacij je predsedstvo občinske konference ZMS Ptuj zavzelo naslednja stališča:

1. Predsedstvo občinske konference ZMS Ptuj ne soglašajo z »akcijo 25 poslancev« le v toliko, ker je omenjena skupina poslancev podala svoj predlog kandidata za člana predsedstva SFRJ, potem ko je že bil izpeljan kandidacijski postopek;

2. Ne soglašamo z akcijo, ker kandidat 25 poslancev ni bil v predhodni razpravi;

3. Zavzemamo se za to, da je SZDL v vseh primerih nosilec kandidacijskega in volilnega postopka, vendar ne razumemo, kako to da je bil sprejet amandma k zakonu o volitvah članov predsedstva SFRJ, ki pravno-formalno dovoljuje poslanca predlagati kandidata za člana predsedstva;

4. Sprašujemo vodstva družbenopolitičnih organizacij v republikah, kaj so storila, da se omenjeni amandma ne bi sprejel, misleč, da bi lahko izzval tako »škod-

ljivo« politično dejanje.

5. Ker predsedstvo ne postavlja, da so podatki »akciji 25 poslancev« objavljeni v časopisu točni, soglašamo s takšnim načinom političnega reagiranja posameznih družbenopolitičnih organizacij, ne da predhodno dokazali promocijske težnje v tem smeru iniciatorjev »akcije 25 poslancev«;

6. Predsedstvo je mnenja, da je v republikah in v posameznih občinah »akcija 25 poslancev« dobila preveč poudarek, kar bolj škodljivo kot koristi moralopolitičnemu vzdušju v republikah.

Predlagamo, da morajo politično vztrajnost posameznikov in družbenopolitičnih organizacij v republikah preusmerimo v bolj potrebne in koristne razprave o gospodarskih, prosvetno-kulturnih, socialno-zdravstvenih in drugih vprašanjih.

Predsedstvo občinske konference ZMS Ptuj
Ptuj 6. septembra 1971

TEDNIK vaš list

Ob 30-letnici vstaje

VELIČASTNA PROSLAVA NA TJENTIŠTU

Zadnje nedeljo je bilo na Tjentištu v Bosni veličastno slavlje ob 30-letnici ustanovitve osvobodilne fronte Jugoslavije, ki se ga je udeležil tudi maršal Jugoslavije tovariš Tito. Tu so se namreč v času NOB odvijale težke borbe s sovražnikom ter je padlo kar nekaj nad 3300 borcev-junakov, kot jih je v svojem govoru imenoval tovariš Tito.

Ob tem pomembnem dogodku so živi in mrtvi dobili sredi temnih bosanskih gozdov, ki so bili skorajda nedostopni, veličasten spomenik, ki bo še mnoge znanke spominjal na veličastno borbeno epopejo naših narodov in narodnosti. Tu so se z ramo ob ramo bojevali za skupne cilje, za osvoboditev vsi narodi Jugoslavije, vse od Djévdjelije do Jesenic.

Tu so sovražniki dobro

pripravili svojo ofenzivo proti partizanski vojski čelu z vrhovnim komandantom maršalom Titom ter dali, da bodo tako umrti partizanske enote, kar jim po zaslugi borcev ni spelo. Naša vojska se kljub vsemu prebila iz roča, ko so sovražni mladeži neusmiljeno kosili v stah borcev, ki so se prajali z juriši skozi sovraške kove vrste.

Pri tem velja še posebej pomeniti, da so v tej neoborbi celo sovražniki priznanja našim borcem so vztrajali v skorajda mogočih položajih na bčjih ter pri tem reševali ljanja tudi svojih soborpa tudi žena in mater, k se umaknile pred sovražnikom v gozdove.

F. H.

Zapis po TV prenosu

TELEGRAMI

moč sama ne zadostuje

samo novi mixal ima aktivno moč

novi mixal v dveh tednih

pri vašem trgovalcu

»zlatorog« maribor

Kdaj boljši časi za kmečke žene?

Nobenega dvoma ni, da je tudi dandanes naša kmečka žena še vedno močno preobremenjena s kmečkim delom in neredko tudi zapostavljena. Ne more se izkoptati iz okolja, v katerem je živevala v preteklosti. Ta ugotovitev še nedvomno velja za naše Haloze in Slovenske gorice. Družba je, resnici na ljubo povedano, zelo malo storila, da bi se kmečka žena razbremenila garanja in sploh, da bi zaživevala, kot živijo zaposleni ljudje pri nas. Naši kmečki ljudje, med njimi seveda tudi žene, se ubadajo na razparcelirani zemlji. Jo v neredkih primerih obdelujejo tako kot njihovih stari starši, skratka, vlagajo veliko znoja za tisto, kar izrgajo materi zemlji. In ko se zvečer žena vrne s polja vsa polomljena domov, jo doma čakajo kuha, molza in še sto drugih opravil, zlasti tam, kjer je treba zvečer nasiti nekaj stroških ust, jih umiti in spraviti k počitku. Tako dan za dnem, večer za večerom. Pri tem seveda ni čudno, da kmečki ženi prehitro mine mladost, na obrazu se pokažejo gube...

Nedvomno še vedno drži stara resnica, da naša kmečka žena podpira tri ogle pri bliži. Nenadomestljiva je ob ognjišču, prva vstaja, zadnja lega k počitku. Te naše žene, o katerih vse pre malo pišemo, pa se nad svojim življenjem niti ne jezijo, kajti že od rane mladosti so vajene trdega dela. To so jih naučili že njihovi starši in pridne ter želja-

ve roke so jim bile marsikje, lahko bi dejali glavna »dota« za nadaljnjo življenjsko pot.

Kje je torej izhod iz te zaostalosti naših kmečkih žena in mater? Nedvomno je eden izmed pogojev za to, da je treba našim kmetom nuditi boljše pogoje gospodarjenja. Omogočiti jim je treba ustrezno izobrazbo in jih navdušiti za specializirano proizvodnjo! Predvsem pa bo treba čimprej sprejeti zakon o kmečkem zavarovanju, in kmečkih pokojninah. Če se družba ne bo dovolj odločno soočila s temi problemi, se kmečka žena ne bo sama rešila iz težav. Se le potem se bo kmečka družina postopoma otresla garanja, proizvodnja, pa bo večja in prinašala bo tudi večji dohodek, s tem pa tudi lepši jutrišnji dan za naše kmečke proizvajalke, ki so že stoletja zapostavljene.

Nedvomno pa pri vsem tem ne smemo pozabiti tudi na razvedrilo, ki je kmečkimi ženam prav tako potrebno. Danes ima v mestu že vsaka družina televizor, na našem podežlju, zlasti v Halozah in Slovenskih goricah je teh še bore malo, nekaj več je morda radijskih sprejemnikov. Več bi na tem področju zabave in razvedrila lahko storile za naše kmečke ljudi vsake kulturne organizacije, ki bi naj pripravile na podeželskih odrih več raznih kulturnih predstav in ne samo ob dnevu žena in še morda ob novem letu.

F. H.

Mladi sindikat čakajo številne naloge

Ustanovljena še ena sindik. organizacija

V Slovenski Bistrici je bil v ponedeljek ustanovni občni zbor sindikalne organizacije zaposlenih pri zasebnih delodajalcih. Vso akcijo je zastavil občinski sindikalni svet, njegov podpredsednik Stanko Robnik pa je tudi pozdravil udeležence, ki se sicer niso odzvali v tako velikem številu kot je bilo pričakovati.

Ze pred meseci je ObSS izvedel anketo, iz katere so hoteli izvedeti, koliko delavcev je za članstvo v sindikatu. V bistriški občini je pri zasebnikih zaposlenih 340 delavcev, mnogi med njimi pa nimajo najbolj osnovnih pravic, ki jim gredo po zakonu o delu. Ustanovitev nove sindikalne organizacije je bila nujna, v začetku pa šteje 34 članov. Računajo, da se bodo mnogih še včlanili, želja pa je, da bi se jim pridružila velika večina zaposlenih pri zasebnih delodajalcih.

Tajnik ObSS Ivan Frangež je uvodoma pojasnil, kaj sindikat je, udeležence, bili so sami mladi ljudje, pa je v kratkih besedah seznanil tudi z zgodovino slovenskih sindikalnih gibanj.

Na občnem zboru so za predsednika izvolili Leopolda Turka iz Slovenske Bistrice.

Delo te sindikalne organizacije bo zaradi razdrobljenosti oteženo, občinski sindikalni svet pa bo nudil

vso podporo. Ze takoj na začetku se bodo morali mladi sindikalisti spoprijeti z mnogimi problemi. Na občnem zboru smo izvedeli, da mnogi nimajo dopustov, da ne dobe plačanega nadurnega dela, da o 42-urnem delavniku sploh ne govorimo. Zavzeli so se tudi za to, da bi morala občinska inšpekcijska služba delovati bolj elastično in ukrepati energično, ko

naleti na kršitve. Doslej so najrazličnejše anomalije vse preveč tolerirali, nemalokrat pa delovni inšpektor ne najde poti k delavcem, temveč se zadovolji le s pogovorom z delodajalcem.

Ena prvih nalog novoustanovljene sindikalne organizacije bo privabiti v svoje vrste čimveč novih članov.

D. Utenkar

SEJA PREDSEDSTVA Ob SS SLOVENSKA BISTRICA

V Slov. Bistrici se je spet sestalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta in razpravljalo o nekaterih nalogah, ki jih čakajo v bližnji prihodnosti. V ospredju je vsekakor razprava o osnutku akcijskega programa občinskega sveta Zveze sindikatov za uresničevanje resolucij II. kongresa samoupravljavcev Jugoslavije in o predlogih za zadolžitev za posamezne naloge. Sprejeli so sklep, da bodo o osnutku programa razpravljali vsi člani sveta in člani komisij, pripombe in dopolnila pa bodo zbral do 12. septembra.

Na seji so v medobčinski odbor šestih prijateljskih občin izvolili Boža Strnada in Ivana Ferka v razne odbore pa še Štefana Romiha, Ivana Frangeža, Franca inž. Sifta in Slavka Kovačiča.

Razpravljali so tudi o os-

nutku samoupravnega sporazuma o nadomestilih za odbornike, poslance in voljene ter imenovane funkcionarje. Bistriški sindikalisti so tudi menili, da bi moral samoupravni dogovor zajeti tudi funkcionarje-volonterje.

V tem mesecu bodo pripravili volilno konferenco sindikata delavcev industrije in rudarstva, med nalogami pa je bila tudi ustanovitev sindikalne organizacije zaposlenih pri zasebnih delodajalcih, ki pa je medtem že izvršena. Dogovorili so se tudi, da bodo ob sodelovanju Stanovanjskega podjetja sklicali posvet, na katerem bi obravnavali stanovanjsko problematiko.

-d

Letos rekordna proizvodnja bekonov

V Ptuj, konkretnije v Turnišču imamo eno največjih farm za rejo bekonov — mesnatih prašičev, ki že nekaj časa redno in s polno zmogljivostjo obratuje. Kot nar je v krajšem pogovoru dejala direktorica farme, bodo letos proizvedli za tržišče kar nekaj nad 40.000 prašičev oziroma pet milijonov kilogramov mesa, če upoštevamo, da je teža prašiča pri zakolu okrog 125 kilogramov.

Kljub temu, da je tu proizvodnja oziroma pitanje prašičev visoko avtomatizirano ter je tu zaposlenih zelo malo ljudi, ker skorajda vse opravijo stroji, vse od mešanja krme do krmljenja svinj, se borijo s težavami rentabilnosti proizvodnje. Vzrok je v tem, da so se cenje krmilom, zlasti koruzi zelo povečale in s tem se povečajo tudi stroški njena.

Samo podatek, da tu letno porabi okrog 17 milijonov kilogramov močnih krmil, od tega kar kakih 11 milijonov koruze, je že dovolj zgo-

voren dokaz, da pri sedanjih cenah mesnatih prašičev ne morejo poslovati na rentabilnem računju. Kolikšna bo zguba je sedaj še težko napovedati. Točne podatke bomo dobili šele po zaključnem računju, to pa seveda ne bo še tako kmalu. Resda na farmi dobijo precej krmil iz lastne proizvodnje, oziroma od posameznih proizvodnih enot kmetijskega kombinata, ki pa jih seveda morajo prav tako plačati. Odpade pa seveda plačilo prevoza, ki bi lahko nastalo, če bi morali

vsa krmila dovažati od drugod.

Upanje, da bi se krmila kaj pocenila je kaj slabo, še posebej, ker je letošnji pridelok koruze povsod v državi močno prizadela letošnja dolgotrajna suša. Omenimo naj, da smo letos pričakovali, da bomo pridelali vsaj petsto vagonov koruze kot tržni višek. Suša pa je pokopala vse upe o dobrem, skorajda bi lahko dejali rekordnem pridelku te krmne rastline.

F. H.

TELEGRAMI

aktivna moč je več kot moč
samo novi mixal ima aktivno moč
novi mixal v dveh tednih
pri vašem trgovcu
»zlatorog« maribor

SIGMA se modernizira

Nedvomno spada podjetje Sigma med tista podjetja, ki največ za lastnimi sredstvi prizadeva za modernizacijo in da kljub raznim objektivnim težavam stopa v korak z napredkom, zlasti še na tehnološkem področju v avtomobilski industriji. Njihove težnje po modernizaciji kažejo nazaj v leto 1963, ko so se pričeli specializirati za izdelovanje razne tehnične opreme, ki jo potrebuje naša avtomobilska industrija.

Podjetje Sigma (prej Strojne delavnice Ptuj) je bilo ustanovljeno l. 1952 — za popravilo osebnih avtomobilov ter je bila njihova dejavnost bolj uslužnostnega značaja, vendar se je sčasoma razvilo v sodobno podjetje in temu se ne smemo čuditi, če vemo, da so v to podjetje v zadnjem času prišli novi strokovnjaki, ki vedo kaj hočejo, ki imajo pol-

no idej, načrtov. Vse to dobiva tudi praktično vsebino in obliko. Podjetje ima svojo razvojno službo, ki mnogo obeta.

V Sigma je sedaj zaposlenih okrog 400 ljudi, že čez dve leti pa jih bo blizu 650. To pomeni, da bodo tu dobivali zaposlitev številni prebivalci iz Haloze, Slovenskih goric in od drugod, ki si morajo danes iskati zaposlitev tudi izven naše domače občine, mnogi med njimi celo v tujini.

V Sigma bodo v letošnjem letu porabili za modernizacijo in razširitev proizvodnje nekaj nad tri milijone dinarjev. Se nekaj več denarja pa so vložili v modernizacijo v preteklih letih, ko so modernizirali servisno dejavnost za popravilo vseh vrst motornih vozil.

F. H.

SVEČANA OTVORITEV NOVE CESTE

Čeprav smo v eni prejšnjih številčk našega lista omenili, da končujemo s pisanjem o asfaltiranju ceste v Kungoti na Dravskem polju, vseeno tokrat ne moremo iti mimo vzdušja vaščanov in ostalih gostov ob otvoritvi nove ceste, da ne bi naših bralcev obvestil o tem trenutku. Ne želimo, da bi pomislil že povedane stvari o trnjevi poti vaščanov te vasi, da čimprej pridejo do asfalta, vendar pa kratak kronološki pregled dogodkov v tej akciji razkriva marsikaj zanimivega, ki je morda še kako pomembno tudi za tiste, ki majo enake želje in potrebe, pa še niso prispeli tako daleč.

Takoj po referendumu v mesecu februarju letos so vaščani Kungote jasno povedali, da želijo k novi krajevni skupnosti, ki bi naj imela več posluga za njihove potrebe in probleme. Prav zato se je rodila tudi želja, po novem asfaltiranem cestišču skozi vas, ki bi naj vaščane rešila trpljenja ob požiranju prahu od bolj in bolj naraščajoč motorizacije. Duhovni vodja, ki je prišel z idejo je bil že naš znanec, tovariš Martin Kiselak, brez katerega, trdijo sami vaščani, nikoli ne bi imeli asfaltne cestišča. Takoj po tej njegovi zamisli so se vsi odločili, da bodo poleg samoprispjevka še prispevali sredstva za asfaltiranje ceste skozi vas. Vse je uspešno potekalo in zbrali so kar deset starih milijonov, h katerim je pozneje tudi KS Kidričevo primaknila 17 starih milijonov posojila, katrega bodo vrnili v naslednjih petih letih z izglasovanim samoprispjevkom. Vedno marljivi vaščani so se tudi tokrat izkazali še po drugi strani. Prav v času, ko pri nas investicije že po nekaterih določenih pravih prekoračujejo možnosti, pa je za Kungoto zanimivo to, da so porabili manj denarja po zaslugi dobro organizirane akcije in sodelovanja. Ob pomoči JLA so namreč predvideno investicijsko vsoto zmanjšali od predvidenih 590.000 N dinarjev za kar 140.000 N dinarjev, kar je izreden uspeh te vasi.

Prav JLA jim je ogromno pomagala, kar pa je pripravljena tudi vnaprej. To ni niti presenetljivo ob tako marljivih in tesno sodelujočih vaščanih, kot so prav v Kungoti.

V nedeljo, 29. avgusta je bila svečana otvoritev nove asfaltirane ceste v vasi Kungota, katere so se poleg vseh domačinov iz te vasi; udeležili tudi podpredsednik SO Ptuj Tone Zagar in tajnik SO Ptuj Ivan Rau. Otvoritvi so prisostvovali tudi predstavniki občinske konference SZDL Ptuj; komanda garnizona JLA Ptuj, PTT podjetja in predstavniki gradi-

teljev ceste in predstavniki KS in krajevna organizacija SZDL Kidričevo ter drugih. V nekaj vrsticah ki so nam odmerjene se ne da povedati tistega vzdušja, ki je vladalo to nedeljo v tej majhni vendar složni vasi na Dravskem polju. V uvodnem govoru je tov. Stefan Dobnik pozdravil vse navzoče in jih na kratko seznanil s potekom in uspešno končano akcijo asfaltiranja, nato pa je predsednik krajevne skupnosti Kidričevo, tovariš Franček Krajnc v svojem govoru poudaril, da ta vas daje primer ostalim kako se najlažje rešujejo taki problemi v občini. Zaželel je vaščanom mnogo zadovoljstva ob doseženem uspehu, ki prav gotovo ni zadnji v njihovi zamisli; ter nato predal cesto svojemu namenu. Prelet letal Aerokluba Ptuj in skok padalca na točno določen orostor na svečanem prostoru sta vse prisotne prav gotovo zelo navdušila, saj je aplavz vaščanov in gostov najbolj do-

kazal, kaj se je tokrat dogajalo v njihovih srečih.

Svoje iskrene čestitke je izročil tudi direktor ptujске pošte, ki je predal svojemu namenu nove priključke telefonskega omrežja, ki se je nanj priključila tudi vas Kungota. Pri tem so zopet največ sodelovali prostovoljno vendar tokrat poleg starejših največ mladinci iz te vasi, ki jim gre vso priznanje za to akcijo, služijo pa tudi za vzor ostalim aktivom in organizacijam. Svojemu prvemu vaščanu* Kiselaku Martinu so v znak priznanja vaščani podelili bogato in krasno darilo, katerega je sprejel solznih oči, kar še mnogo bolj poudarja njegovo priljubljenost in vezanost na ta kraj in njegove ljudi. Besed, ki jih tokrat ni mogel izreči ni moč ceniti z vso njegovo aktivnostjo. Vaščani so mu s tem izrekli izredno priznanje z besedo in željo, da bi tovariš Martin bil še mnogo let med njimi kot duhovni vodja vseh akcij, ki še sledijo!

M. F.

Razdeljena posojila za individualno gradnjo

Odbor za družbeni standard pri delavskem svetu TGA Kidričevo prav gotovo ni imel težje seje, kot takrat, ko je bilo potrebno na čimboli pošten in pravičen način razdeliti vsoto, ki jo je namenil DS za posojila individualnim graditeljem stanovanj. Pred časom smo že poročali, da je bilo za to namenjenih 160 starih milijonov dinarjev, ki bi jih bilo potrebno razdeliti med preko 80 prosilcev, ki si gradijo nova lastna stanovanja. Odločitev vsekakor ni bila lahka in prav zato je moralo biti vse temeljito pripravljeno. Zaradi tega je odbor za družbeni standard izmed svojih vrst izvolil komisijo, ki je imela nalogo, da pri vseh prosileh na lico mesta ogleda kako daleč je kdo z izgradnjo in kakšne so dejanske potrebe prosilca kredita. Komisija je svoje delo nedvomno opravila strokovno, saj je imela s seboj tudi gradbenega tehnika, ki se na take zadeve vsekakor bolj spozna kot člani odbora. Na svoji seji je odbor za družbeni standard obravnaval vse prošnje ter po temeljiti in konkretni razpravi ter izmed 86 prosilcev 35 dodelil posojila od 20.000 do 40.000 N dinarjev posojila. Pri tem so sklenili da ne dobijo posojila vsi tisti, ki so ga enkrat že prejeli pa so ponovno vložili prošnje ter tistim prosilcem, ki jim zaradi po-

manjkanja sredstev ali zaradi nezadostne dokumentacije ni moč dodeliti novih sredstev. Da je odbor pravično in objektivno delal, je dokaz tudi to, da je delavski svet na svoji seji dne 3. septembra v celoti potrdil razdelitev sredstev, ki jih je opravil — njemu odgovoren organ — odbor za družbeni standard. Bilo je nekaj pritožb, vendar je bil delavski svet istega mnenja kot že pred njim člani odbora za družbeni standard. Naj našim bralcem v ilustracijo posredujemo le en pomemben podatek, ki jim bo prav gotovo povedal vse! Prosilcev, za dodelitev kredita je bilo za znesek 3.430.000 din. delavski svet pa je za te namene odobril le 1.600.000 din, kar pomeni, da je izmed 85 ali 86 prosilcev bilo posojilo pošteno razdeljeno, kljub hudi krvi nekaterih posameznikov ki so menili, da je odbor deloval enostransko, kar pa je bilo na seji DS kategorično zanikano in dokazano, da temu ni tako.

Povsem razumljivo je, da se samoupravni organi v TGA Kidričevo zelo trudijo, da čimboli ugoditi svojim članom delovne skupnosti pri gradnji lastnih stanovanj. Pri tem se je treba ravnati po predpisih in seveda možnosti podjetja, zato tudi menimo, da nekateri prosilci le nočejo razumeti, zakaj niso uspeli dobiti po-

TELEGRAMI

aktivna moč varuje vaše perilo
samo novi mixal ima aktivno moč
novi mixal v dveh tednih
pri vašem trgovcu

«zlatorog» maribor

Likovna razstava slikarske kolonije

V razstavnem paviljonu Dušana Kvedra je od 26. avgusta do 12. septembra likovna razstava II. slikarske kolonije. S svojimi deli se je predstavilo trinajst umetnikov, med njimi en Nemec, en Avstrijec, ena Italijanka, trije Hrvatje in sedem Slovencev.

Slikarska akademija Borl, ki je bila ustanovljena ob 1900-letnici Ptujca, se nam predstavlja s svojo drugo

razstavo. To je umetniška organizacija, katere cilj združiti likovne umetnike jim pod enakimi pogoji delati nalogo, upodobiti pokrajino v našem primeru Haloze, vsebinski in formalni način, s katerim misli da jo najbolj karakterizira.

Na razstavi so se predvili trije ptujski akademski slikarji, Albin Lugarič, Vtor Gorjčan in Janez Mel. Vsi trije so znani umetniki ne samo v Ptujcu, ampak s svojimi deli sodelovali na razstavah v vseh večjih stih Jugoslavije in tudi v njenih meja. Na razstavi slikarske kolonije pa s svojimi deli upodobili in bodo naših Halož. Pri zali so življenje in delo prostega Haložana, tiste ki se skozi stoletja bori vsakdanji kruh. Njegove ke so žuljave, njegov obraz razbrzdani od stoterih let, ki mu jih je vtisnilo življenje, vendar iz njih obrazov sije upanje, da tudi njihovo ped zemlje, koč obsjalo »toplejšo sonce«. Na drugi strani pa so slikali umetniki upodobili poto haloških gričev, ki mi ne vidimo, ali je s nočemo v deti.

sojila, da bi — kakor sami izjavljajo, čimprej uredili svoje normalno življenje. (Seveda družinsko.)

Ker je to že četrti natečaj posojila za gradnjo stanovanjskih hiš menimo, da le kolektiv TGA Kidričevo do sedaj pokazal vso razumevanje do potreb in želja svojih zaposlenih članov, vendar je tudi pri tem, kot pri mnogočem ostalem obveljalo pravilo, da vsem nikoli ni moč ugoditi. Vendar smo prepričani, da je prav tokrat bilo dosledno upoštevano načelo, ki so si ga zastavili v svojem programu samoupravni organi TGA. Ker je krajevna skupnost Kidričevo dobila od tovarne nekatere parcele, na katerih namerava graditi oziroma prodati parcele za gradnjo stanovanj, pomeni oziroma dokazuje koliko pozornosti za individualno gradnjo daje svojim članom delovne skupnosti tudi TGA Kidričevo čeprav ima v naselju mnogo stanovanjskih blokov. O parcelah ki so na razpolago v Njvercah in drugod in so sedaj last krojevne skupnosti Kidričevo pa kaj več drugič!

M. F.

Milan Novič

JOZE CURK

Ob razstavi II. slikarske kolonije

V razstavnem paviljonu »Dušana Kvedra« je te dni odprta likovna razstava II. slikarske kolonije Ptuj, ki je bila lani ob koncu septembra in v začetku oktobra na Borlu. Kolonije se je udeležilo 13 likovnih umetnikov in ravno toliko se nam jih predstavlja tudi na razstavi z 48 deli (največ olj pa tudi akvareli, temperami, gvaši, umetno smolo, akrilom in risbo), kot gost pa nastopa predlanski udeleženec kolonije Janez Vidic s 4 deli (olja na pleksi steklu in batik). Zaradi tolike obsežnosti zavzema razstava obe razstavišni etaži, tako da so v zgornji razstavljeni predvsem olja, v spodnji pa večinoma ostala tehnika, pri čemer se je stremelo po enotnem vtisu razstave. Če k povedanemu dodamo še uspel katalog, ki naj bi po želji organizatorjev kolonije postal vzorčni katalog vseh slikarskih kolonij na Slovenskem, in dejstvo, da je upravni odbor kolonije sprejel sklep o brezplačnem obisku šolskih otrok (sicer znaša vstopnina 2 din), potem smo menda našli vse za javnost zanimive organizacijske in tehnične podatke o razstavi ter lahko preidemo na njeno splošno in detajlno strokovno oceno.

Razstava kot celota je na vsak način uspešna in spada gotovo med najkvalitetnejše likovne prireditve zadnjih let v Ptuj, kar ponovno dokazuje, kako odlična je bila zamisel o ustanovitvi slikarske kolonije, ki že daje pomembne rezultate in s tem tudi delež na katerem participira Ptuj, ki si ustvarja zasnovo svoje bodoče galerijske zbirke Poleg dejstva, da se s tem odpira Ptuj intenzivnejšemu in sodobnejšemu likovnemu ustvarjanju, ki bo pomagalo oplajati njegovo lastno tovrstno dejavnost, pa se z ustanovitvijo kolonije vključuje tudi v krog slovenskih krajev, ki so že realizirali podobno zamisel in med katerimi se v zadnjem času pojavlja gibanje po tesnejši organizacijski povezavi predvsem v obliki izmenjalnih in skupnih razstav, kot je to že več let v praksi na primer v Vojvodini. Na ta način prehaja Ptuj v splet likovnih dogajanj, ki se raztezajo prek vsega slovenskega ozemlja, in s tem prek tesnejše povezave s sicer perifernimi, lokalnimi likovnimi središči do kompleksnejše uveljavitve v širšem slovenskem kulturnem prostoru. Gotovo da značaj slikarskih kolonij ne pogojuje

avantgardne, programske ali sicer močnejše angažirane umetnosti, pomaga pa ustvarjati umetniško sredino z močno poudarjenim predznakom kvalitete, ki vnaša nove in najnovejše umetnostne prvine v sicer odmaknjene, često le amaterskih dosežkov zmožne aglomeracije. Pomembnost kolonij je torej nesporna tako po materialni (nastajanje bogatega likovnega gradiva za bodočo galerijsko zbirko) kot po kulturno-propagandni plati (likovno spodbudni in estetsko vzgojni vpliv na obiskovalce razstav, posebno pa na šolsko mladino), pomaga pa širiti tudi sloves upodobljenih krajev, ki bi sicer ostali kulturno anonimni (npr. Kostanjevica, Slovenj Gradec, Trebnje, Ravne itd.). Naša kolonija ima še toliko pomembnejšo vlogo, ker ima internacionalno obeležje in bo letos prvič potovala v Maribor (salon Rotovž), v poznejših letih pa gotovo tudi v bolj oddaljene kraje (pobratena mesta in podobno, kot se to že dogaja v Mariboru). Torej široke perspektive in realne možnosti, če bo le kolonija uspešna obdržati svoj kvaliteten nivo, kajti ta in samo ta je predpogoj vsakršnega uspeha na domačih in tujih razstaviščih. Zato predlagam, da naj bodo kolonije v bodoče raje nekoliko manj številne, zato pa bolj selektivno odbrane in temu primerno tudi bolje opremljene in vzdrževane.

Če se končno ozremo še po razstavljenih delih, spoznamo, kako so se posamezni umetniki v enakem okolju različno odzivali na sprejete vtise in to ne samo po tehnični in koloristični ampak tudi po motivistični plati, saj so nekateri obdelovali izrazito pejsažne, razpoloženske in žanrske spektre, drugi pa so za odbranimi detajli iskali globlje tonske in miselne vrednote.

Benkovič je v svojih delih prislunih subtilni igri haloškega gričevja ter v svoj zeleno podčrtani kolorit ujel zadržano razpoloženskost tega ozemlja, ki izzveneva kot zategli pastirski klic v nejasno modrino Podravine. Goričan je zajel drugo lice te pokrajine — njeno plastičnost in valeursko moč je temperamentno prenesel na platno v močnih, kontrastnih in pastoznih nanosih, ki se zlivajo ob primerni distanci v mogočno osem zemlji, ki ga je rodila in mu pomeni dom, poln konkretne lepote

in neposrednih doživetij, pa tudi poln težkega in naporenega dela, ki išče utehe v pozabi in veselju, stopnjevanemu do vriska, ki odmeva do neba, polnega barvnih čudes njegovega krepkega čopiča. In končno je tu Gradš s panoramama Ptuja in Borla, kjer se močne barve s širokimi nanosi zlivajo v izrazito razpoloženska prospekta z melanholičnim nebom, pod katerim se umirja življenje in se vsakdanje delo izteka k počitku.

Koresova platna kažejo, kako različno lahko pokrajina vpliva na posameznega umetnika in kako različno jo zato tudi interpretira. Zato njegova dela ne povezuje skupna zasnova, ki bi jih karakterizirala kot specifično njegov doživljajski svet in iz tega rezultirajočo svojsko umetniško realizacijo. Lugaričeva platna so naspornito tonsko uravnovešena, toda barvno zadržana ter kažejo haloško pokrajino v posebnem režimu »priprte« svetlobe, ki ji daje nadih odmaknjnosti v tišno otožnega premišljevanja. Mežan s svojimi akvareli slej ko prej dokazuje, da je mojster te slikarske zvrsti in da so mu Haloze »domače«, saj s privajeno lahkoto prikazuje odbrane, včasih nekoliko aranžirane motive iz njihovega pojavnega sveta.

Pandurjeva platna kažejo na starega mojstra pejsaža in žanra. Dela so tehnično dovršena, tonsko dognana, barvno ubrana, motivika je izbrana in polna kmečkega, molovskega podčrtanega razpoložjenja, iz katerega zamolklo odmevajo zadržane strasti panonskega človeka in se prek polnih sončnih barv zlivajo v hvalnico zemlji, ki ga preživlja. Pandur mlajši skuša z novo tehniko (olje-akril) in sfumatičnimi nanosi pričarati barvno vizijo posameznih predmetov (Florijan, poljsko strašilo) in na ta način njihovo vizuelno pojavnost transformirati v iracionalni svet barvnih študij, katerih končni cilj je predmetnost kot tako zamenjati s koloristično kompozicijo in v njej poiskati njeno globljo smiselnost. Polakov! gvaši so adekvaten odraz umetnikove odzivnosti na postavljeno nalogo: haloško motiviko prenesti v lastni svet barvne kompozicije z rahlim podtonom osebnega, nekoliko pesimističnega razpoložjenja, medtem ko mu je olje izpadlo z ozirom na »plastično prostornost« haloškega sveta nekoliko preveč linearno, ploskovito.

Italijanska gostja Sartorelljeva se je predstavila s štirimi olji, v katerih pa ni prodrla prek opredmetenja motivike v razpoloženski svet haloškega ambienta. Podobno velja za Schuschniga, ki je sicer razstavil le risbo in barvno skico, v kateri s skupimi barvnimi valeurji dobro ponazarja samo plastično razčlenjenost pokrajine, ne pogloblja pa se do njene »duše«. Drugačna so Šubičeva dela. To so uspele, »naivno« prestilizirane, toda dognane upodobitve haloške zemlje, ki je pod čopičem umetnika zaživel intimno življenje večernega razpoložjenja, ko se spustijo sence na njena pobočja, po katerih tu in tam zablestijo beli zidovi viničarij in zidanic, medtem ko za temnimi obročki gozdov in vinogradov zamira dan in vabi k nepotrebnemu počitku.

Ulig doživlja Haloze bežno toda intenzivno, skorajda silovito. Njegova dela v akvarelu in umetni smoli so jasen odraz tega. Predstavlja nam miselne slikarske pojme. V širokih potezah, kot trganj iz spomina, upodabljajo bistveno od doživitega, zreducirano na najbolj karakteristične barvne vsleurje, ki učinkujejo na gledalca neposredno, kar elementarno. In končno je tu še Vidic, ki razstavlja kot gost. Njegova dela upodabljajo posamezne motive iz bogatega inventarja haloških »stihotij«. Kompozicijsko in barvno dognane, precizno izdelane, nekoliko »naivno« deskriptivne in prijetno učinkujoče, so Vi-

dičeve slike gotovo med najboljimi na razstavi, čeprav jim morda manjka pristnosti.

Opisane umetniške risbe na doživetja določene ambienta — čeprav za »solutno« vrednost umetnosti odločujoča — omenjam zavestno, ker so bila eto od uzusov za organizacijo in prireditve kolonije od ma razstave. Celotna naša naj nam predstavi predvsem pokrajino, deskriptivno pojmovno obdelano, vendar s nakazano tipiko njenega osnovnega razpoložjenja, po črtano specifičnostjo njene pojavnosti, vsebinsko opredelivijo njenega mljčja značilno karakterizacijo njegova prebivalca. Te naloge so bile osnovni motivi končni cilj umetniške dejavnosti in čeprav niso in morejo biti povzdignjene arbitraže dosežene umetniške kvalitete, jim vendar tudi ne moremo spodreči osnovnega pomena za celotno akcijo, saj bi sicer lahko prirejali kolonijo kjerke če bi ji le dovolj precizno predpisali neko racionalno temo. S tem pa bi eliminali osnovno svojstvo in temeljno poslanstvo tovrstne kolonije, ki brez naštetih osnovnih nalog ne more biti, čeprav se ji s tem s drugi strani motivično poroče omejuje in celo akarsko-tehnično influira, pa je že širša in načelneje problematika, ki z našo razstavo zaenkrat nima nobene srednje zveze, jo bo pa treba ob naraščajočem številu kolonij v Sloveniji načeti in morda tudi programsko predeliti.

I. REVIIA LJUDSKIH PLESOV V PTUJU

V Ptuj, ki smo imeli tovrstne prireditve, čeprav so že nastopile poedine folklorne plesne skupine. V nedeljo, 26. septembra 1971, pa bomo na minoritskem dvorišču v Ptuj videli ob 15. uri pravo revijo ljudskih plesov. Nastopili bodo plesalci in plesalke iz Cirkovc, Markovc, s Pobrežja pri Vidmu, iz Beltince, Nedelšča in Petrijanca. Predstavile se nam bodo torej tri naše domače družine pa tudi gostujoče skupine iz Prekmurja, Medmurja in Hrvaškega Zagorja.

Obiskovalcem se obeta zelo zanimiva prireditve, ki bo pokazala slikovite ljudske plesne motive iz folklorne zakladnice minulih časov.

Folklorni plesi so pristajatelj sodijo v kategorijo ljudske umetnosti in so tu za današnji čas neprecenljive vrednosti.

Folklorno društvo Ptuj

AVTOBUSNA!

Mladi dijak je vstopil avtobus. Ko ga je sofer vprašal za vozovnico, se je krko malo odrazil:

»Imam mesečno!«

Nakar se je oglasila stajateljica:

»Cudno, mesečno ima, je vendar moški!«

M. N.

TELEGRAMI

vsa leta preizkuššan — zdaj spet izboljššan
samo novi mixal ima aktivno moč
novi mixal v dveh tednih
pri vašem trgovcu
»zlatorog« maribor

Mladi umetnik

Branko Zorec razstavlja v prostorih študijske knjižnice

V sredo, 1. septembra je bila v prostorih študijske knjižnice v Ptujju otvoritev razstave mladega kiparja Branka Zorca. Odrpta bo do 25. septembra. Mladi umetnik se nam je predstavil z drobnoplastiko, ki pa je vsekakor občudovanja vredna.

Ob otvoritvi je spregovoril mladi ptujski slikar in profesor na ptujski gimnaziji Albin Lugarič, ki je uvodoma pozdravil delo mladega naravnjenega kiparja in nadaljeval: »Talentov je dovolj, vendar ne upajo, oziroma niso imeli možnosti predstaviti se širši javnosti. Zorec je s svojimi neutrudnim delom in željo, da vsa svoja čustva prenese v ilovico in glino in da nje ustvari zares umetniško delo tudi uspel.«

S tem je bila razstava odprta in okrog štirideset obiskovalcev si je pričelo ogledovati grafiko Branka Zorca.

Poprosil sem ga za kratek pogovor:

Kdaj in zakaj ste se odlo-

čili za umetnost?

Mislím, da je bilo to še v osnovni šoli. Ze takrat sem imel veselje do risanja. Poneče pa mi je likovna umetnost vse bolj prehajala v kri in danes ne bi mogel ostati brez nje.

Branko, vi ste meščan. Meščanska mladina vse bolj s prezirom gleda na podeželana. Kako to, da vi v svojih delih upodabljate predvsem podeželskega človeka?

»Rad grem na vas, med proroče kmečke ljudi. Vedno kadar vidim kmeta-težaka mi je pri srcu težko, kajti človek si mora služiti svoj vsakdanji kruh z garanjem in mukami. Želim ga prikazati meščanu takšnega, kot je.«

Branko Zorec je poln načrtov. Čeprav je končal ESS se je vpisal na ljubljansko akademijo likovne umetnosti, na kateri bo še ta mesec opravljal sprejemni izpit. »Teško bo,« je dejal, »vendar upam, da bom uspel.«

Nadaljevanje na 11. strani

Počitniška bilanca

Iztekli so se zadnji dnevi počitnic in spet smo se prelevili v dijake, katerim v šoli vlivajo v glave srednješolske učenosti. Pa kaj šola; prve dni pouka bo bolj zanimivo prisluhniti klepetu dijakov, ki bodo obujali spomine na žal prehitro minule počitnice. Tudi jaz sem si jih letos temeljito privoščila.

Najprej sem 2 meseca delala in končno sem dobila tudi mesec dni dopusta — brezplačnega seveda, na račun denarja, ki sem ga dobila na praksi. Sklenila sem pogledati malo na drugi konec Slovenije, tja, kamor vsako leto potujejo kolone avtomobilov, katerih lastniki prinašajo s seboj konvertibilne valute. Ni težko ugotoviti, da sem odpotovala na morje.

Vožnja je bila prijetna, sicer se pa kaj dosti tudi ne spominjam, ker sem vso pot spala. Prvi vtisi o pomorskem mestecu Piranu so bili bolj megleni, saj sem še dremala, ko smo izstopili na avtobusni postaji. Seveda pa sem zamujeno nadomestila naslednje dni, ko sva s sestrično Lidijo po dolgem in počez prekrizarila vso obalo z bližnjo in daljnjo okolico.

Začeli sva s pohodom na piransko trdnjavo, od koder je čudovit razgled daleč naokoli. Preden pa sva prišli do te lepe razgledne točke, sva s ceste zavili na levo proti cerkvi sv. Jurija, ob kateri se dviga visok zvonik. Da je visok, priča dejstvo, da je potrebno prestopiti 146 stopnic, če hočeš priti na vrh. Piran je postal naenkrat ves majhen in ležal je pod nama kot na dlani. Značilen za to cerkev je tudi angel na njenem zvoniku, za katerega trdijo, da je zelo dober vremenoslovec. Domačini pravijo, da se nanj bolj zanesejo kot na radijske in televizijske vremenarje, saj se skoraj nikoli ne zmoti. Tudi sami sva imeli priložnost prepričati se o točnosti njegove vremenske napovedi.

Odpravili sva se seveda še na trdnjavo, ki leži še višje od vrha zvonika. Kar precej zasopli sva prilezli na vrh, se malo razgledali, potem pa hitro krenili nazaj domov. Se posebej sva po-

spešili korake ob pogledu na martinčke, ki so se brezbržno sončili na vročem zidovju.

Zelo prijetno je ponoči sedeti na terasi, poslušati prijetne melodije in se pogovarjati. Tudi mi smo večer za večerom klepetali in se hladili. Ker so v isti hiši z nami stanovali tudi nemški turisti, sem bila za prevajalca, ker strica, ki zna zelo dobro nemško, ni bilo doma. Od začetka mi je bilo nerodno, če sem se kaj zmotila, a sem si oddahnila, ko

svetovne elite. Tudi portoroški »ponterosso« je zanimivost zase. Se pozno v noč je na njem mnogo ljudi, ki kupujejo izdelke domače obrti, ki jih je tam na kupi. Ponudba je velika in tudi konkurenca je zelo opazna. Čez nekaj let bo Portorož veliko hotelsko naselje, a žal namenjeno le bogatim tujcem, saj mi, domačini s svojimi finančnimi zmogljivostmi pri teh cenah bankrotiramo.

Da se sedaj spet povrnem k Piranu. Poleg številnih znamenitosti si je vredno ogledati še lep akvarij z najrazličnejšimi morskimi živalmi, razstavo ptic pevk, piranski muzej, spomenik

Piran z zvonika

sem videla, da se mojim spodrslijajem ne smejejo. Radi so mi pomagali, če se nisem spomnila kake besede.

Razen Pirana smo si ogledali tudi Portorož. Privedite Zlata roža Portoroža je bila predraga za naše finančne zmogljivosti, zato smo jo spremljali kar na TV ekranih in si tako prihranili vsak 5 starih tisočakov. Ko smo stopili iz avtobusa, so nas najprej pozdravili zvočki prijetne glasbe in nešteto luči, ki dajejo mestu pravičen videz. Sprehajali smo se po plaži in si samo od zunaj ogledovali velike hotele, v katerih preživlja svoje počitnice »smetana« evropske družbe. Prav malo je tu avtomobilov z jugoslovanskimi registracijami. Skozi odprto okno hotela Palace smo videli igralnice, kjer igrajo za denar najpremožnejši predstavniki

glasbeniku Tartiniju in še marsikaj zanimivega.

Sedaj, ko že celo pesmi pojejo o zapravljanju denarja v Trstu, sem se tudi sama odločila in šla malo pogledat čez mejo. Kot mesto mi Trst zelo ugaja, le mnogo preveč je hrupa in bencinskih hlapov. Škoda, da smo izgubili to mesto, saj smo tako prikrajsani za velik industrijski in trgovski center. Cene so ponekod res nizke, samo to je v večini primerov blago slabše kvalitete, vse kar je pa dobrega, je pa prav tako drago kot pri nas. Zato raje kupujemo doma in podpirajmo načelo stabilizacije, ki pravi — čim manj uvažati in čim več prodati čez mejo.

Moj dopust v Piranu je minil in spet sem se vrnila domov. S seboj sem prinesla poleg polnega kovčka priljage še za celo potovalko prijetnih spominov in prazno denarnico.

Čeprav je zelo lepo za nekaj časa pobegniti od vsakodnevnih skrbi in težav nekam, kjer uživaš v brezdelju, mi je vseeno postalo dolgčas po domu in znanjih, tako da sem že težko čakala trenutka, ko sem izstopila na domači avtobusni postaji.

Pogovor: »Povsod je lepo, a doma je najlepše«, za-me še vedno velja.

Cesto na Jelovice dograjujejo

V četrtek, 2. septembra, sem se mudil na Jelovicih, kjer komunalno podjetje Ptuj nadaljuje že lani pričeto gradnjo ceste. Pet tovrstnikov je vozilo gramozu Kidričevega in enajst delavcev ga je razgrabljalo po cestišču.

Franc Vamberger, cestno komunalni inšpektor, ki vodi vsa dela na dograditvi, mi je povedal:

»Že lani so bila izvedena glavna zemeljska dela na okrog 3,5 km dolgi trasi. Letos pa smo z delom nadaljevali. Morali smo ponovno očistiti cestišče, ki so ga precej zasuli plazovi in tudi razkriti smo ga morali, da tako dobili potrebno širino. Sedaj imamo na razpolago enajst cestarjev, mišlim pa, da bo to premalo, če hočemo delo končati v času, ki je bil za to planiran. Kakor vidite, smo danes pričeli z navozom gramozu. Danes vozi pet kamionov, prihodnji teden jih bo pa več in dvomim, da bo le nekaj delavcev lahko razgreblo ves gramoz, ki ga bomo navozili okrog 10.000 kubičnih metrov. Obenem pa moramo proti betonirati vse jaške in izpustnih kanalih, kajti

največji problem je speljati vodo, ki se je v teh hribih nabere ogromno.«

»Mar ne bi pri delu zaposlili tudi domačinov?« me je zanimalo.

»Razmišljali smo že o tem. Vendar bi morali te ljudi vzeti v delovno razmerje, kar pa bi stalo več kot naši stalni delavci.«

Ali boste zemeljska dela nadaljevali še naprej do spominskega obeležja?

»V načrtu sicer je. Vendar nam je čas zelo skopo odmerjen. Iz finančne strani je tudi bolj slabo, vendar upamo, da bomo letos opravili vsaj zemeljska dela. Tudi v našem interesu je, povezati vse te kmetije s cesto, saj jo zato tudi gradimo. Zraven tega pa je ta cesta tudi turističnega pomena, saj so kraji bogati s turističnimi lepotami, kraj pa bo s tem bolj povezan s svetom.«

Poslovil sem se od prijaznega Franca Vambergerja in jo mahnil v hrib, da bi si ogledal tudi staro cesto, tisto, ki so jo Jelovčani uporabljali prej pred novo. Sebe ob pogledu na strme in ozke klance sem spoznal, kako potrebni so nove ceste.

Milan Novina

TELEGRAMI

aktivna moč premaga vso umazanijo
samo novi mixal ima aktivno moč
novi mixal v dveh tednih
pri vašem trgovcu »zlatorog« maribor

TELEGRAMI

aktivna moč premaga vso umazanijo
samo novi mixal ima aktivno moč

novi mixal v dveh tednih
pri vašem trgovcu

»zlatorog« maribor

Medobratno tekmovanje v raznih športnih panogah

Skoraj vsako leto so doslej v tovarni glinice in aluminija bila razna medobratna tekmovanja v raznih športnih panogah, ki so imela predvsem rekreativni pomen za člane delovne skupnosti. Ta tekmovanja so namreč vedno pritegnila na stadion Aluminija veliko število gledalcev, ki so z zanimanjem sledili pestremu športnemu programu od odbojke, streljanja, šaha do nogometa. Pred nedavnim je bilo sklenjeno, da se od letos naprej organizira tekmovanje med obrati tovarne glinice in aluminija v počastitev obletnice tovarniškega praznika za prehodni pokal ob tem prazniku. Največ zaslug za ta sistem tekmovanja ima prav gotovo predsednik komisije za šport in rekreacijo pri osnovni organizaciji sindikata TGA tovarniš Vojo Veličkovič, ki je neumoren delavec v tej smeri. Kot smo že uvodoma omenili, bodo člani kolektiva iz vseh delovnih enot tekmovali v raznih panogah. Tako se je že v torek pričelo tekmovanje v šahu, medtem ko

sledi streljanje v petek, 10. septembra. Prav tako pa ta dan pričnejo odbojkaška tekmovanja med delovnimi enotami tovarne glinice in aluminija. Vsekakor pa bodo zelo zanimiva tekmovanja v nogometu, ki bo že 9. septembra in bo trajalo do 28. septembra 1971. Ker so vsi člani kolektiva, ki bodo nastopili, v glavne le neposredni proizvajalci, bo tekmovanje prav gotovo zanimivo in interesantno, borba za prva mesta pa bo vsekakor ostra in neizprosna, prav tako kot za proizvodnjo na delovnih mestih!?

Več o rezultatih in samem tekmovanju pa bomo poročali pozneje. Vsekakor pa bomo bralece seznanili z izidi, ki jih bodo dosegle tekmovalne ekipe TGA Kidričevo na svojih igrah v počastitev tovarniškega praznika 21. novembra.

M. F.

Ormož - Velika Nedelja (neuradno) 13:13 (6:7)

V nedeljo, 5. septembra, so moški člani štajerske rokometne conске lige odigrali II. kolo v letošnji jesenski sezoni.

Isti dan je v Ormožu moštvo Velike Nedelje odigralo prvenstveno rokometno tekmo z domačo ekipo TJK Ormož, ki se je v letošnji spomladanski sezoni prebila v štajersko consko ligo. V omenjeni (derbi) tekmi sta se sosednja Velika Nedelja in Ormož pomerila v odločilnem srečanju, neuradno pa je bil rezultat 13:13 (polčas 7:6 za V. Nedeljo).

K neuradnemu rezultatu

nutih povedli z 2:0, nekaj časa za tem pa so gostje izenačili in povedli s 3:2. Ormožani so v prvi polovici prvega polčasa še enkrat izenačili, takoj za tem pa so Velikonedeljčani povedli. Ormožani so tik ob koncu prvega polčasa spet izenačili, gostje pa so za tem povedli, saj so dosegli še en zadelek (7:6 za Veliko Nedeljo) tik preden je sodnik odpisal konec prvega polčasa.

V drugem polčasu se je nadaljevala igra prvega polčasa, začela pa se je z ostrim napadom domačinov, vendar so Velikonedeljčani

in nenavadno končani tekmi je treba dodati komentar, ki bo bralece o tekmi, sploh zato, ker je bila odločilna, dobro seznaniti. Tekma se je pričela zelo ostro in takoj v začetku je bilo predvidevati končni iztek. Velikonedeljčani so pritegnili v svoje vrste spet svoje stare igralce Cvetka, Frangeža in Petka. Vsi so pričakovali grobo igro in taka je tudi res bila. Ormožani so že po nekaj mi-

povedli, Ormožani pa so jih neprestano lovili in izenačevali in šest minut pred koncem tekme so gostje povedli že z 13:10. Toda s strani Ormožanov sta Pergar in Kolarič s tremi priciznimi streli trikrat zatresla mrežo gostov (13:13). To je bilo minuto in pol pred koncem tekme, tedaj pa je registrirani igralce Velike Nedelje Skok napadel sodnika, ki je

tekmo takoj za tem prekinil. Omeniti je treba, da ima omenjeni igralec prepoved igranja kar 18 mesecev zato, ker je v letošnji spomladanski sezoni udaril sodnika, ko so Velikonedeljčani v Ptuj u igrali prvenstveno tekmo s ptujsko Dravo. Tako se je tekma v nedeljo v Ormožu po prekinitvi neuradno končala z rezultatom 13:13. Po najnovejših podatkih pa naj bi bila tekma registrirana z 10:0 za Ormož zaradi pretepa, ki so ga zvali igralci Velike Nedelje na terenu verjetno najboljši. Sploh pa so igralci Velike Nedelje verjetno to pot igrali najboljše, prav tako pa Ormožani, ki se gostom niso dali in so se borili požrtvažno, kot le malokdaj.

F. Kelemina

Darovalci krvi

DAROVALCI IZ KIDRIČEVEGA

Ivan Modrič, Ljutomerska 22b, Anton Kokot, Kidričevo 10, Vida Resnik, Sikole 79, Edi Kirbiš, Draženci 42, Franc Kokol, Rogaska 66, Franc Bratuša, Osluševeci 20, Vinko Dovečar, Strjanci 27, Peter Kropec, Kidričevo 1, Stanko Kokot, Zg. Hajdina 37, Stefka Letonja, Kidričevo 35, Rudi Hlušička, Cojzova 7, Franc Simenko, Kidričevo 6, Alojz Menoni, Mariborska 11, Franc Zajc, Kidričevo 29, Stefan Hadler, Kidričevo 10, Jože Murata, Kidričevo 2, Emil Verbič, Kidričevo 13, Ivan Munda, Runeč 10, Tomo Miličević, Kidričevo 29, Bogomir Toplak, Gorišnica 73, Bojan Stanič, Mihovci 7, Franc Turk, Potrčeva 22a, Franc Noterberg, Bezjakova, Jože Zelnjak, Drav. vrh, Peter Culbrk, Kidričevo 2, Franc Klinger, Draženci, Branko Horvat, Ljutom. 14, Ivan Gerjovič, Kidričevo 6, Anton Čelan, Cirkovci 24, Jože Kmetec, Kidričevo 7, Vilko Zajc, Apače 52, Jože Ogrizek, Vošnjakova 3, Ivan Kokol, Vičavska 17, Ivo Weinhart, Rogoznica 48, Jože Kurkovec, Cojzova 11, Leopold Paher, Strafelova 14, Fran Hamersček, Potrčeva 22 b.

POSAMEZNI KRVODAJALCI V AVGUSTU 1971

Marija Mohorič, Slovenija vas 49, Mihaela Grešak, Kružova 5, Anton Arnuš Spuhlja 24, Borut Krivec Miklošičeva 12, Marija Kojč Stanošina 35.

KRVODAJALCI IZ PTUJA 24. avgusta 1971

Lizika Soštarič, Reševa 21, Danica Pintarič, Rabelčja vas 1, Milka Merc, Zagreb 40 a, Jože Lebarič, Trubarjeva 7, Marija Intihar, Gejeva vas 12, Anica Briček Jurčevci 10.

Vsem darovalcem za darovano kri iskrena hvala!

trajno
goreča KAMIN EMO 5
peč

5000 kcal/h

za

VSE VRSTE JUGOSLOVANSKIH
PREMOGOV

LEPA UDELEŽBA NA MEDDRUŽINSKEM RIBIŠKEM TEKMOVANJU

Ribiška družina Bistrica iz Slovenske Bistrice je priredila v nedeljo, 22. avgusta 1971 redno meddružinsko športno ribiško tekmovanje, na ribniku v Poljčanah.

Udeležilo se ga je 68 tekmovalcev v sedmih ekipah. Zastopane so bile ekipe sosednjih ribiških družin Mura - Sladki vrh, Ptuj in Radgona. Tudi ribiči iz Avstrije, člani ribiške družine Feldbach, so naš letos prijetno presenetili s svojim obiskom in tako pokazali smisel za sodelovanje na tem področju.

Kljub nagajivemu vremenu med tekmovanjem, so tekmovalci pokazali pohvalno vredno ribiško disciplino

in vztrajali do konca tekmovanja.

Prvo mesto, s prehodnim pokalom je dosegla RD Ptuj s 3775 točkami, drugo RD Mura iz Sladkega vrha, tretje mesto RD Bistrica in četrto RD Radgona.

Med posamezniki je osvojil prvo mesto član RD Ptuj Benjamin Pavlič z 2435 točkami, za nagrado pa je prejel lepo, kvalitetno izdelan kitenec, ki ga je poklonilo podjetje EMI Poljčane. Tudi ostali tekmovalci so prejeli 50 praktičnih daril.

Vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli prireditelju do tako uspelega in številnega tekmovanja, kakor tudi članstvu družine, izreka RD Bistrica vso priznanje in zahvalo.

HUMORISTIČNA RAZGLEDNICA Z BLEDA

BONTON ALI TRI FINE DAME

Z mamu sva si že dolgo leželi, da bi s ogledali Bled od blizu. Lani sem ga sicer videla na šolskem izletu, toda je bežno iz avtobusa, ker so bili tov. učitelji mnenja, da je to dovolj.

Ker nimava lastnega prevoznega sredstva, sva se odpeljali na Bled kar z avtobusom. Avtobus je bil poln, vroče je bilo, zato je bila obleka malo zmečkana, ko sva izstopili na Bledu, našem modnem letovišču. V načrtu sva imeli ogled z ladjo, (tako Blejčani imenujejo svoje barke, ki te za tisoč din prepeljejo na otok, da lahko pozvoniš pri Svetem Antonu) torej obisk otoka, pa na blejski grad bi se radi povzpeli, pa še Vintgar bi si ogledali, če sva že ravno tam. Zato sva se tudi bolj udobno oblekli. Mama je obula bolj trpežne udobne čevlje, jaz pa sem bila kar v jspankah. Ker je treba spotoma tudi kaj jesti, če si lačen in popiti, če si žejen, je mama po svoji varčni navadi kar doma pripravila nekaj mesa, dve jajčki, eno ali dve papriki, nekaj paradižnikov, pa še črno kavo je skuhalo. Vse to je zdevala v zeleno nakupovalno mrežo, s kakršno hodi pol Ljubljane na živilski trg. Meni je bilo vse to kaj malo všeč, kajpak. Če sva že na Bledu, zakaj ne bi šli v kakšno restavracijo ali hotel Golf, da bi tam nobel jedli in pili.

No, tako oblečeni in nato-vorjeni sva se z mamu znašli na Bledu v parku ravno takrat, ko je godba na pihal-ala igrala Bachov ali Beethov-nove (čisto natančno res ne vem) skladbe. Poslušalec je bilo precej. Vse klopi so bile zasedene z uglednimi (petičnimi) gosti, takšni domači, kot sva bili midve, pa so se vsedli kar na nizko be-tonsko ograjo ali celo na tla. Saj je vseeno, kje sediš, če uživaš ob lepi glasbi. Samo ena klop je bila le delno zasedena.

To je bil le uvod, prava zgodba se šele prične. Na tej le delno zasedeni klopi, so sedele tri fine dame. Fino damo takoj spoznaš. Ima laki-rane nohte na rokah in no-gah, namazane oči in ustni-ce, na licih veliko pudra, na rokah tri ali štiri zlate za-pestnice, na prstih rok prav-toliko ogromnih zlatih pr-stanov, okoli vratu veliko or-gilico do pasu, pa fino, iz kačje kože narejeno, ročno torbico in kar je najvažnej-še, močno pr vzdignjeno gla-vo. Še bolj fina pa je, če se kot prava dama noče meniti z navadnimi ljudmi, am-nak samo s sebi enakimi in višjimi seveda. Da so bile to res prave fine dame, sem sklepala tudi po tem, daso, čeprav že vse tri doka pri-letne, precej temperamentalne-gale z ostrimi koleno po

taktu Bachovega ali Beethov-novega preludija, ki ga je igral pihalni orkester. Po tem sem sklepala, da so tu-di glasbeno razgledane.

Kaj jaz vem, ali moja ma-ma ni tako dobra opazoval-ka, ali je bila tako utruje-na, ali pa ni hotela videti, da so to dame iz boljše družbe. Enostavno je zavila k edini premalo zasedeni klopi in mirno prosila za prostor za-se in za hčerko.

O joj!!! Kako se je s tem pregrešila proti bontonu. Lahko bi se lepo preprosto vsedla na tla, kot so to storili drugi domači božjepotni-ki. Dame na klopi so se malce odmaknile s tako ogorče-nostjo, a tudi zvišenostjo, da me je kar zazeblo. Z dvig-njeno glavo in z uničujočim pogledom so hitro presodile, da nisva gostji Golf hotela, tako kot one. Umaknile so se le toliko, da je mama se-dla, jaz pa sem pol svoje o-sebe zadnjega dela imela na prostem. Dragocena torbica tretje dame pa je še vedno imela dovolj prostora na klopi.

Ko so prišle tri dame od ogorčenosti nad predrznost-jo moje mame malo k sebi, so se začele pogovarjati v srbohrvatskem jeziku.

»Moj sin,« je rekla ena iz-med njih, »najviše voli Wag-nera. Moj muž i ja bili smo baš prekuče kod njega u Dubrovniku, gdje ima svoju vikendicu. Muž sad rješava neke probleme iz nauke, a ja, kad nisam na poslu u u-niverzitetu, kod kuće izvodim simfonije na klaviru...« itd., itd. v tem visokem to-nu.

Jaz sem medtem občudo-vala veličino in količino pr-stanov dam in s spoštova-njem poslušala njihov pogo-vor na visokem nivou. Kako sem se sramovala maminega prstana iz Trsta s steklenim kamenčkom v njem, tri leta stare torbice in nakupovalne mreže s hrano za ves dan in maminega tarnanja o ce-nah in kje goljufajo in ma-minih udobnih čevljev, ker jo bolijo noge.

Kako so drugi vzvišeni nad takimi vsakdanjim stvarmi!

»Kako vse drugače bi bi-lo,« sem si mislila, »če bi imeli svoj avto. Mama bi lahko obula čevlje, ki so le-pi, pa jo malo tiščijo, lahko bi oblekla svojo najboljšo obleko, mrežo z lestvinami bi pustili kar v avtu, prstan in torbico pa bi si magari izposodili. Tako b lahko sa-mozavestno sedla na klop na Bledu in bi začela klatiti.

»Moj muž,« tako bi rekla, ker zna malo srbohrvatiš-čine, »je direktor velikog poduze-ća toplih net, a baš sad je na poslovnom putovanju u Americi. A sin je sto veliki stručnjak u fabrici kao in-žinjer, hčerka će ove godi-

ne maturirati (letos bom končala osemletko — če jo bom), a posle ćemo je posta-ti u Veliku Britaniju u je-dan odlčan koledž, a ja se bavim slobodnom umetno-šću...« (tu se res ne bi ve-liko zmotila, ker je res u-metnost, da ima denar ves mesec).

»Pa pojdiva,« je rekla ma-ma prozaično, ko sem si ravn-o potihem zamišljala, kako bi iz svoje mame napravila fino damo.

Zapustili sva klop s fini-mi damami. Zdaj moja ma-ma prav gotovo ne bo več slili v »visoko društvo«.

Vesna Vreš, Slov. Bistrica

J. HANS RÜSSLER:

Soprog je prispel

Nikoli ne more biti člo-vek dovolj previden, še zla-sti ne, če potuje skozi ta ve-liki svet. To je izkusil naš prijatelj Hans Petermann.

Junaško, skoraj drzno, kot se to spodobi mladim lju-dem, se je nekega popoldne-va približal mladi dami na sprehajališču nekega sana-torija in vprašal:

»Ste drevi prosti, gospo-dična?«

Mlada žena je odklonilno zatresla z glavo, potem z glasom, ki je še vedno pre-cej obetal, dodala:

»Nisem gospodična.«
»Ne?«
»Ne.«

»Skoda.«
»Morda.«
»Ste poročeni?«
»Da.«
»In kje je vaš soprog?«
»Ostal je doma. Sama se tukaj.«

Hans občuti, da bi tukaj lahko uspel, zato nadaljnj:

»Potem bi lahko...«

Mlada žena se zresni.

»Ne. Nikakor. Prvič, taki stvari ne počenjam, in dru-gič, ves sanatorij ve, da ser poročena in da sem tuka brez moža. Kaj bi porekl ljudje, če bi me nenadom videli z vami?«

»Lahko bi dejali...«
»Kaj?«

»No... Recite jim, da ser jaz vaš soprog in da ser vas nenadoma obiskal.«

Mlada dama je obstala.

»Odlična ideja, mladi pri-jatelj!«

Potem se je nasmehnila in odločno odkimala.

»Nemogoče! Povsem ne-mogoče!«

Toda kljub vsemu je bilo mogoče.

Po dveh, treh urah se je Hans s kovčkom v roki pojavil v hotelu, kjer je že tri tedne prebivala mlada dama in vprašal vratarja:

»Ali mi je soproga pri-skrbela sobo?«

»Da. V drugem nadstrop-ju.«

»Hotel bi s soprogo ve-čerjati na terasi,« je nago-voril natakarja, »lahko?«

»Na žalost, to je nemogo-če.«

»Morda ni prostih miz?«
»So. Gospa vam je re-zervirala mizo, toda prav-kar je odpotovala.«

»Odšla?« je ponovil Hans.

»Da.«

»Ali mi ni pustila nobene-ga sporočila?«

»Je. Pustila vam je ne-plačan hotelski račun za tri tedne, ki jih je prebila tu-kaj. Rekla mi je: Izterjajte račun od mojega moža. Da-nes zvečer naj bi prispel sem.«

OBČINSKA NOGOMETNA LIGA

V nedeljo je pričelo v ob-čini tekmovali 20 ekip v dveh skupinah občinske no-gometne lige. V letošnje tek-movanje so se prijavile 4 nove ekipe, tako da je zani-manje iz leta v leto večje.

Pri ObZTK Ptuj deluje tekmovalna komisija, ki bo vodila tekmovalje. Formira-na pa je tudi disciplinska komisija in zbor sodnikov.

Po nedeljskih rezultatih sodeč bo letos večja izena-čenost in borba za mesta in čimboljšo uvrstitev.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

Vzhodna skupina: Rogoz-nica — Zavreč 3:4, Mezgovci

— Prvenci 6:3, Stojnci — Cirkulane 4:0, Markovci — Desternik 2:4, Dornava — Gorišnica ni bila odigrana.

Zahodna skupina: Skorba — Lovrenc 2:2, Kidričevo — Majšperk 8:2, Gerečja vas — Zlatoličje 4:3, Prepolje — Hajdina 2:2, Videm — Leskovec 8:0.

V II. kolu se srečajo: Za-vreč — Desternik, Cirkulane — Markovci, Prvenci — Svojnici, Gorišnica — Mezgovci, Rogoznica — Dorna-va, Lovrenc — Leskovec, Prepolje — Videm, Zlatolič-je — Hajdina, Majšperk — Gerečja vas in Skorba — Kidričevo.

anc

TELEGRAMI

aktivna moč v najmodrnejšem pralnem sredstvu
samo novi mixal ima aktivno moč
novi mixal v dveh tednih
pri vašem trgovcu »zlatorog« maribor

Koristni nasveti

● Kruh bo dalj časa svež, če ga hranimo v vrečici iz polivinila ali kake druge umetne mase. Toda — ni-kar ne devajte vročega kru-ha v polivinil! Postal bo lepljiv in težko prebavljiv.

● Česen laže stremo, če ga potresemo s soljo.

● Cvetača, ki je že bolj stara in ni več bela, se bo ubelila, ako prilijemo vodi, v kateri jo kuhamo, malo mleka in dodamo malo sladkorja.

● Ko kuhamo zelje, mu dodajmo malo črnega kru-ha tako bo v kuhinji manj duha.

● Mleka nikoli ne posta-

vimo na svetlo ali morda celo na sončno mesto. V njem nastajajo kemični procesi, ki vplivajo na njegov okus.

● Mesa ne devajmo v po-sodo z vodo in morda celo nanj pozabimo. Peremo ga pod voškovodno pipo, vendar ne predolgo. S pranjem od-stranjujemo mesne sokove in tako zmanjšujemo njegovo hranilno vrednost.

● Vsekršno pečeno meso pripravimo toliko časa pred serviranjem, da se ohladi. Ohlajenega namreč lahko narežemo v lene rezine, ki jih potem položimo v vroč sok ali mesno omako.

● Če ste sadni sok preveč sladkali mu dodajte limo-nin sok.

● Sadje in zelenjavo iz

hladilnika operemo šele tik pred uporabo ali servira-njem.

● Če želite hitro in natančno ločiti beljak od rumenjaka, razbijte jajce nad manjšim likom. Beljak bo stekel po likaku v posodo, rumenjaka pa ostane.

● Pri pranju posode do-dajte vodi za izpiranje ne-koliko kisa. Posoda se bo leno bleščala.

● Dobro bi bilo, če bi kdaj osvežili zbledelo plat-nice vaših knjig. Pomešajte beljak s kisom in s to zmes-lico drgnite nekaj časa plat-nice, potem pa jih še na-lahco obristite s ledeno kožo.

● Kuhan krompir boste leno olupile, če ga noličete s hladno vodo in pustite v njej dve minuti.

DELOVNA SILA, STROJI IN MEHANIZACIJA SKOZI ZGODOVINO

Stroj ima znatno starejšo zgodovino kot velika kapitalistična industrija, ki dela z njimi. Že v starem veku, v času sužnjeposestniške proizvodnje, so bili znani vodni mlinci, vodna črpalka, črpalni stroji itd. V srednjem veku so se pojavili mlinci na veter, tiskarski stroji in cela vrsta drugih priprav. V začetku manufakturne dobe so že uporabljali stroj za drobljenje rude, za črpanje vode iz rovov itd. Vendar sta bila vloga in pomen strojev v proizvodnji majhni, ker je imelo odločilno vlogo ročno delo, kot najcenejše in najbolj ustrezajoče delo. Uporaba strojev v predkapitalistični dobi je bila omejena tudi zaradi pomanjkanja tehničnega znanja, vendar pa v glavnem zaradi gospodarskih pogojev družbene proizvodnje.

Valjalni stroj, ki je nadomeščal delo 24 ljudi so iznašli že v XI. stoletju, toda že v začetku XV. stoletja je bila v Angliji in vsej zahodni Evropi njegova uporaba prepovedana, ker bi ostalo brez dela na tisoče rokodelcev. Od XIII. do XIV. stoletja je bil prepovedan celo avtomatski kolovrat, ki je bil potem že tako pozabljen, da so ga v XVI. stoletju ponovno izumili. Prednik predilnega stroja pa je imel še bolj težko pot. Ta stroj je bil najprej izdelan v Gdanku, v drugi polovici XVI. stoletja. Gdanska mestna uprava se je bala, da bi uporaba tega stroja odvzela cehovskim mojstrom vir sredstev za preživetje in je prepovedala njegovo uporabo v proizvodnji.

Prenapeti rokodelci pa so izumitelja utopili v Visli.

Ponovno se je tak stroj pojavil šele čez sto let, in sicer v Leydenu, vendar pa so njegovo uporabo tudi tu prepovedali. V Hamburgu so podoben stroj javno zažgali...

Zgodovina predilnega stroja je dokaj dolga. Prvega je izumil Leonardo da Vinci okoli leta 1500, vendar pa je prišel v pozabo.

Pod vplivom razvoja trgovskega in industrijskega odkritja novih trgov, posebno prekomorskih, ko je zelo naraslo povpraševanje po blagu, v prvi vrsti po tekstilnem, pa se je odnos do strojev spremenil. Kapitalističnega podjetnika stroji niso plašili z grožnjami, s katerimi so plašili cehovske rokodelce, obratno, stroj mu je obetal dobiček in to je bilo dovolj za kapitalista, da je postal njegov privrženec. Delavci, ki jih je utesnjeval stroj, pa so še nadalje nastopali proti njim v prvi polovici XIX. stoletja, ko je industrija zmagovalno

korakala naprej. Vendar pa je proletarijat kmalu razumel, da vzrok njegove revščine in zaslužjevanja niso stroji, temveč njihova kapitalistična uporaba.

Prehod od manufaktur k veliki industriji, ki je delala s stroji, je trajal od prve polovice XVIII. stoletja do druge polovice XIX. stoletja. Najprej v Angliji, nato pa v drugih evropskih državah.

Nastopil je čas velike industrijske revolucije.

Tekstilna industrija je bila tedaj v Angliji že zelo razvita in napredna veja narodnega gospodarstva. Predenje je v tehničnem smislu zaostalo za tkanjem in je ostavljalo meje razvoja v tkalstvu.

Gospodarska potreba je silila iskati izhod z uvedbo strojev za proizvodnjo preje in likvidirati glad po preji.

Na predilni stroj ni bilo treba čakati dolgo. Ceprav je bil izumljen že mnogo preje, je prišel do veljave, ko ga je izboljšal Arkwright.

Ponoven izum tega stroja pa je povzročil cel plaz izumov novih, ki so postali nujno potrebni. Prava revolucija se je zgodila z izumom parnega stroja. Princip parnega stroja so uvedli v predilstvu, Watt pa ga je izpopolnjeval zlasti za uporabljane pri črpanju v rudnikih.

Proizvodnja strojev pa je nujno povzročila povpraševanje po kovinah. Stara fužinarska tehnika ni več zadovoljevala povpraševanja. Tehnična revolucija je mo-

rala nujno nastati tudi v fužinarstvu.

Tehnični prevrat v tekstilni industriji in fužinarstvu je moral priti do izraza tudi v prevozu. Gigantsko je narasla množina blaga in razširile so se zveze med državami. Leta 1807 se je pojavil v ZDA prvi Fultonov parnik, še ne deset let kasneje, pa je Fulton izdelal že prvo bojno parno ladjo. 1814 je Stephenson izumil parno lokomotivo, deset let kasneje pa so izgradili prvo železniško prog.

Industrijski prevrat je temeljito spremenil gospodarsko sliko predvsem v Angliji. Do tedaj je bila Anglija pretežno agrarna dežela. Sedaj pa so nastale ogromne tovarne, nastajal je množični proletarijat, izredno pa so se povečala tudi mesta. Anglija je postala industrijska delavnica sveta.

Sledile so ji tudi druge evropske države. Vendar pa industrijski prevrat drugod, bili so precej pozneje, niso bili tako koronirani kot v Angliji.

Mnogo bolj svojevrsten je bil razvoj v Ameriki (ZDA). Po vojni, ki je prinesla ZDA neodvisnost, se je industrija zelo hitro razvijala. Izredna prostornost je omogočila razvoj kapitalističnega farmerstva. V mestih je ameriški kapitalizem, ki ni bil vezan s fevdalnimi vezmi, lahko prosto in na veliko uporabljal vse uspehe na področju tehnike, ki jih je dosegla Evropa. Kapitalizem v Ameriki, je po tempu in ravni svoje industrije, ki je delala s stroji, hitro prekosil angleškega.

(Nadaljevanje prihodnjik)

SLIKA S PODEŽELJA

Nepozabni so trenutki na otroška leta, ko smo nekateri takole v družbi domačih krav preživljali na paš; najlepše čase v svojem življenju. Kako zasanjano ob začetku novega šolskega leta gleda ta fantič v svet. Kdo ve, kako se bo v letošnjem šolskem letu »izmazal« v šo-

li. Kdo ve, kaj sedaj premišlja. Njegovi dve štirinožni prijateljici se paseta, zalagata prazni želodec in živita svoje enolično življenje. Kako velika razlika med enim in drugim, mar ne.

Tekst in slika:
F. Kelemina

IZREDNA SMOLA STANKA TOPOLČNIKA

Minuli teden je bilo v Ludwighafnu (ZRN) svetovno prvenstvo v judu. Pisali smo o pripravah Bistričana Stanka Topolčnika, ki bi moral nastopiti v lahki kategoriji. Zal pa je imel izredno smolo. Nekaj dni pred nastopom so jugoslovanski judoisti trenirali z Japonci, kar je bilo zanj usodno. Na blazini je bil s svetovnim prvakom Kawaguchijem in tako nesrečno udaril z roko da so mu morali nadeiti mavčno obvezo. Vseh upov je seveda bilo konec.

Da pa je smola še večja, moramo povedati, da je imel zelo ugoden žreb. V prvem kolu bi bil prost, potem pa bi se pomeril z Belgijcem Lawriensom, s katerim je izgubil pred dvema leti na svetovnem prvenstvu v Mehiki. Po tem, kar smo videli v lahki kategoriji, lahko sklepamo, da bi se mladi Bistričan dobro uvrstil.

Judo klub Impol, ki se pripravlja na kvalifikacije za zvezno ligo je tako zelo oslabiljen, vprašanje pa je, če bo Topolčnik lahko nastopil na mediteranskih igrah, ki

bodo oktobra v Izmiru. Pajmo, da bo do takrat dobro, ter da bo lahko vaju z najboljšimi Francozi Italijani posegel v boj kolajno.

Ko smo že pri tekmovalcih, naj še povemo, da bo nedeljo zvečer v dvorani Mariborskega tedna štajersko prvenstvo v judu. Na pili bodo tekmovalci iz Lenja, Celja, Slovenske strice, Rač, Maribora, Murske Sobote. Tekmovanje bo pričelo ob 7. uri za čer, organizirano pa je z namenom, da si manj znani športniki pridobijo gledalce, tako vsaj povedali organizatorji.

Iz Slovenske Bistrice bodo nastopili naslednji tekmovalci: Stern, Prelog, Vidmajer, Firer, Znidaršič, Šušter, Rebernak, Soršak, Vosnjak, Ferk. V lahki kategoriji, v odsotnosti Stanka Topolčnika največji favorit Jan Vidmajer, v polsrednji Stanko Rebernak. Tudi Stern in Prelog se bosta v polsrednji skupini potegovala za slovo štajerskega prvaka.

STRELSTVO

V nedeljo, 6. septembra letos, je bilo v Ptujju tradicionalno nagradno meddružinsko tekmovalstvo v streljanju zračno puško. Udeležba na tekmovalstvu je bila zadovoljiva, saj se je pomerilo med seboj kar 107 strelcev in strelk. Kljub temu pa ni bilo na tekmovalstvu nobenega člana iz strelskih društev Gozdar, Elektrokovinar, Juršinci, Cirkulane, Hajdina in TAP.

Rezultati tekmovalstva:

Ekipe: Turnišče, 1574 kr., Kidričevo 1508, Zelezničar 1447, Rogoznica (Podlehnik) 1374, J. Lacko 1306, Grad, podjetje Drava 820 (nep. ekipa), Gradnje 591 (nep. ekipa).

Najboljši posamezniki:

Pulko (Turn.) 174, Novak (Kidrič.) 171, Rataje (Turn.) 170, Kramberger (Kidrič.) 168, Golc (Turn.) 161, Purg (Podleh.) 160.

Od mladinskih ekip je bila prva ekipa Kidričevega s 654 krogi. Sledi ekipa J. Lacka s 549 in Zelezničar s 492. Od posameznikov so bili najuspešnejši Stanko Rogina,

Turnišče 155 krogov, Miha Skok, Turnišče 150 krogov, Branko Trafela, Podlehnik 148 krogov itd.

Od članic sta bili najuspešnejši Zinka Kosi 151 krogov in Olga Kramberger 149 krogov, obe iz Kidričevega.

Med mladinkami so bile najboljše Zdenka Skok, Turnišče 149 krogov, Marija Kramberger, Turnišče 148 krogov, Olga Koželj, Zelezničar 148 krogov.

Od pionirjev je nastrel največ krogov Ivan Gal, Zelezničar 132 krogov, sledijo Igor Primožič, Kidričevo 131, Miro Zuran, Kidričevo 128, Boris Rogina, Turnišče 128, Jože Reš, Kidričevo 120 itd.

Zmagovalna ekipa je prejela prehodni pokal. Najboljši posamezniki pa razpršeni praktično darila.

Naslednjo nedeljo bo del tega tekmovalstva z maškalibrsko puško in pišto. Alojz Kozelj

TELEGRAMI

aktivna moč je programirana moč
samo novi mixal ima aktivno moč
novi mixal v dveh tednih
pri vašem trgovcu

*zlatorogc maribor

